

Pelastustoimen järjestäminen

Pelastustoimen järjestämislaissa määriteltäisiin nykyistä tarkemmin pelastustoimen järjestäjän rooli, vastuu ja velvoitteet. Hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen sisältyisi vastuu asukkaiden oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta.

Hallituksen esityksen mukaan Suomeen muodostettaisiin 21 hyvinvointialuetta, joille siirrettäisiin kuntien ja kuntayhtymien vastuulla nykyisin olevat pelastustoimen tehtävät. Uudenaan erillisratkaisun perusteella Uudellamaalla olisi neljä hyvinvointialuetta sekä Helsingin kaupungille jäisi edelleen pelastustoimen järjestämisvastuu.

Hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen sisältyy vastuu lakisääteisistä pelastustoimen tehtävistä, päätöksenteko, tuottamisen valvonta, palvelujen yhteensovittaminen ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttö. Palvelujen lisäksi hyvinvointialueille kuuluisi vastuu muun muassa poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin varautumisesta.

Hyvinvointialue järjestäisi keskeiset pelastustoimen palvelut alueellaan. Palvelujen tuottamisessa voitaisiin nykyiseen tapaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita pelastusalan järjestöjä. Joidenkin erityistehtävien järjestäminen voitaisiin koota yhdelle tai useammalle hyvinvointialueelle. Pelastustoimen lähipalvelut ja kattava paloasemaverkko turvattaisiin koko maassa vähintään nykyisen tasoisina.

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulisi vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia.

Palvelutasoa määriteltäessä olisi otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa ja niihin varautuminen. Pelastustoimen palvelut olisi suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voitaisiin hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voitaisiin suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Pelastuslaitokset voisivat jatkossakin tuottaa pelastustoimen ohella myös ensihoito- ja ensivastepalveluja. Yhteistyöllä turvataan jatkossakin kustannustehokkaat ja laadukkaat ensihoitopalvelut koko maassa. Pelastustoimen tuottaessa ensihoito- ja ensivastepalveluja voidaan sekä pelastustehtäviin että ensihoito- ja ensivastetehtäviin käyttää samaa asemaverkostoa, henkilöstöä ja sopimuspalokuntia, samoja toimintamalleja, tukitoimintoja ja yhteisiä harjoituksia sekä yhteistä vara- ja suuronnettomuusvalmiutta. Pelastustoimi olisi kuitenkin jatkossakin erillinen, sosi-aali- ja terveystoimen kanssa rinnakkainen toimiala.

Valtion ohjaus

Uudistuksen myötä valtion strateginen ohjaus pelastustoimessa vahvistuisi. Vahvempi valtakunnallinen ohjaus takaisi jatkossa entistä yhdenmukaisemmat



palvelut eri puolilla Suomea. Tavoitteena on myös kehittää pelastustoimen toimintaa valtakunnallisena järjestelmänä.

Valtion ohjaus toteutettaisiin niin, että valtioneuvosto vahvistaisi pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Valtioneuvosto voisi myös päättää joidenkin pelastustoimen erityistehtävien keskittämisestä yhden tai useamman hyvinvointialueen hoidettavaksi. Jokainen hyvinvointialue järjestäisi kuitenkin keskeiset pelastustoimen palvelut alueellaan.

Sisäministeriö ohjaisi hyvinvointialueiden ja Helsingin pelastustoimen järjestämistä. Hyvinvointialueiden ja sisäministeriön välillä käytäisiin vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevat ohjausneuvottelut. Lisäksi sisäministeriön yhteyteen perustettaisiin pelastustoimen neuvottelukunta, johon osallistuisivat hyvinvointialueiden ohjauksesta

vastaavat ministeriöt sekä hyvinvointialueet. Ohjaus olisi vuorovaikutteista ja se perustuisi yhteiseen tietopohjaan. Ohjaus olisi strategista eikä sillä puututtaisi yksityiskohtaisesti tai velvoittavasti hyvinvointialueiden palvelutuotantoon.

Strategisten tavoitteiden valmistelussa ja neuvottelukunnan työssä kuultaisiin hyvinvointialueita ja muita ministeriöitä sekä tarvittaessa eri viranomaisia sekä sopimuspalokuntia ja muita pelastusalan järjestöjä tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden muodostamiseksi.

Hyvinvointialueen suorilla vaaleilla valittava aluevaltuusto päättäisi pelastustoimen palvelutasosta, jonka tulisi vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Aluehallintovirastot arvioisivat pelastustoimen palvelutasoa sekä vastaisivat pelastustoimen laillisuusvalvonnasta.

Lisätietojen antajat:

pelastusylijohtaja
Kimmo Kohvakka
p. 0295 488 400
kimmo.kohvakka@intermin.fi

hallitusneuvos
Ilpo Helismaa
p. 0295 488 422
ilpo.helismaa@intermin.fi